

Pyhäjärvi

Alakylän ja Kahvenitsan koulupiirien kyläkirja

Monien toive on nyt vihdoin toteutumassa. Alakylän ja Kahvenitsan koulupiirien kyläkirja on valmistumassa. Kylä- ja koulupiirikirjoja on kuluneiden viimeisten vuosikymmenien aikana julkaistu jo melkein kotipitäjäme kaikilta kyläkunnilta. Ne ovat arvokkaalla tavalla säilyttämässä ja siirtämässä kotiseututietoutta jälkipolville menetetyistä kotiseudusta sen ihmistä, tapahtumista ja elämästä siellä. Maisteri Impi Viikan 1950 toimittama historiikirja VPL PYHÄJÄRVI, Kappale kannakselaisvaiheita, on ollut mainio lähde teos kaikille kyläkirjoille. Tätä arvokasta teosta ei kuitenkaan ole enää vuosikausiin ollut saatavana. Myöhemmin julkaistut kyläkirjat täydentävät kotiseutuumme kuvaa ja voivat vähän yksityiskohtaisemmin palata synnyinseurain muistoihin.

Monista kyläkuntiemme asukkaiden toiveista huolimatta ei ilmaantunut henkilöä tai henkilöitä, jotka olisivat ryhtyneet alueettamme koskevaa kyläkirjaa tekemään. Noin vuosi sitten "Pyrintö" nuorisoseuran perinetoimikunta totesi tilanteen vakavuuden tämän asian kohdalla ja päätti lähteä kirjahanketta toteuttamaan niillä vähäisillä voimavaroilla mitä oli käytettävissä

Kirjahankkeeseemme on suhtauduttu myönteisesti ja olemme saaneet valokuvia ja kirjoituksia, joiden sekä haastattelujen avulla kirjamme tuo esille monia mielenkiintoisia asioita, tapahtumia ja henkilöitä.

Tämän päivän nuoriso on yhä enenevässä määrin kiinnostunut sukujuuristaan ja esivanhempiansa elämäntavoista. Kotiseutumatkoiilla käydessä entistä enemmän on nuoria mukana, jotka kiinnostuneina kyselevät mitä, missä ja milloin. Matkoilla on yhä vähemmän henkilöitä, jotka oma-kohtaisen muistinsa mukaan pystyvät

vastaamaan tehtyihin kysymyksiin. Näin ollen on entistäkin tärkeämpää, kun muistajia

vielä on, tallentaa se saatavissa oleva tieto tuleville sukupolville. Tässä tehtävässä näillä koulupiirien kyläkirjoilla on tärkeä ja suuriarvoinen merkitys.

Valtiotieteen maisteri Yrjö J. Kaasalainen

nen on hyväntahtoisesti antanut kirjamme käyttöön arvokkaita tutkimuksiensa tuloksia kyläkuntiemme menneiltä ajoilta, aina vuosisatojen taakse, "Vanhojen asiakirjojen kertomana". Myöskin alueen rikas ja monipuolinen luonto ja luonnon nykyistä tilaa säilyttävät suojelualueet löytyvät kirjamme sivuilta. Kerromme kirjassamme evakkoon lähdöstä, takaisin paluusta, ja uudelleen kotiseudun jättämisestä, sekä kyliemme maatalousväestön uusista sijoitusalueista. Kirja tuo esille asioita mitä Pyhäjärvelle nyt sotien jälkeen kuuluu. Kerromme yhteistoiminnasta

nykyisen väestön kanssa ja alueella sijaitsevien muistomerkkien kunnostamisesta ja alueisiin liittyvästä monenlaisesta historiasta.

Kirja saadaan ulos kirjapainosta tulevan joulukuun alkuun mennessä, joten se ehtii jakeluun ja myyntiin joulumarkkinoille. Uskomme, että kirja palauttaa mielellään monia mielenkiintoisia asioita ja tapahtumia entiseltä kotiseudulta sen asukkaalle ja heidän jälkipolvilleen. Se on myös hyvä joululahja tai muu lahja nuoremalle sukupolvelle antoisalle kirjallisuudelle kotiseutumatkalle Alakylän ja Kahvenitsan koulupiireihin.

Alakylän ja Kahvenitsan koulupiirien kyläkirja on valmistumassa.

Kirjan hinta on 30 euroa kpl + lähetyskulut. Kirjatilauksia vastaanottavat:

- Erkki Pärssinen, Ruotsilankylän tie 239, 38300 Kiikka. Puh. 03-5135150 tai 0500-755981. Sähköp. erkki.parsinen@surfeu.fi
- Oiva Kaasalainen, Kannantie 7, 38210 Vammala. Puh. 050-3550169. Sähköp. oiva.kaasalainen@kopteri.net
- Orjo Pärssinen, Sarkiantie 169, 38300 Kiikka. Puh. 03-5135294 tai 050-5994096.
- Kalevi Lappalainen, Kangasmaankuja 8, 38210 Vammala. Puh. 03-5141580.
- Arvo Pärssinen, Koivukuja 6, 38300 Kiikka. Puh. 03-5135028.
- Matti Ahvonen, 32740 Äetsä. Puh. 03-5133421 tai 050-5661523. Sähköp. matti.ahvonen@kolumbus.fi
- Irma Pietilä, Napantie 6, 38300 Kiikka. Puh. 03-5135991.

Toivomme hyviä ja antoisia lukuhetkiä kirjamme parissa.

KIRJATOIMIKUNTA

Säätiöseminaarissa pyhäjärveläistä asiantuntemusta

Karjalaiset säätiöt kokoontuivat lokakuun 20. päivänä pohtimaan nykytilannetta ja tulevaisuuden kuvia. Pyhäjärveläistä asiantuntemusta käytettiin esimerkiksi säätiöiden toiminnan tulevaisuuden suunnittelun tekemiseen. Vakuutusyhtiö Pohjan tiloissa pidetyn seminaarin pyhäjärveläisedustuksesta vastasivat hallintoneuvoston puheenjohtaja Antero Pärssinen, hallituksen puheenjohtaja Yrjö S. Kaasalainen ja asiamies Reino Äikiä.

Tilaisuuden aluksi Martti Talja säätiötoimikunnasta kehotti jälleen kerran tallentamaan tarinoita muistiin. Tällä kertaa hän korosti säätiöiden alkuvaiheeseen liittyvien tapahtumien kirjautamista.

– Säätiöitä perustettaessa niille tuli varoja myös lahjoituksina. Asialla ovat olleet

lakkautetut osuuskauat ja muut yritykset ja yhteisöt. Tiedot lahjoittajista pitäisi jokaisen niistä tietävän kirjata muistiin, sillä sellainenkin perinteen tallentaminen kuuluu säätiöiden tavoitteisiin, korosti Martti Talja.

Aleksanteri-instituutin tutkimuspäällikkö Markku Kangaspuro kertoi Venäjän kuntauudistuksen tämän hetkisestä tilanteesta sekä Pietarin ja Karjalan taloudellisesta ja poliittisesta kehityksestä. Hänen mukaansa Venäjän kuntauudistuksessa ollaan siirtymässä Suomen kaltaiseen hallintojärjestelmään. Matka on vielä pitkä, koska paikallishallinto johtajineen ja lakeineen sekä keskushallinto mittaavat voimaansa. Kangaspuro totesi, että taloudellisessa kehityksessä on selvää kasvua, mutta Karjalan kehitys tulee muuttamaan vuosia Pietarin perässä.

Täyttää vauhtia tulevaan

Pitäjätoimikuntaan kuuluva Reino Äikiä totesi, että säätiöt eivät ole suoranaisesti Karjalan Liiton jäseniä. Ongelmana on se, että säätiöillä ei ole henkilöjäseniä. Vuoden 2008 liittokokouksessa tullaan kuitenkin valitsemaan yksi säätiöiden edustaja liittovaltuustoon. Myös vastaperustettu Karjalaisen pitäjähdistysten liitto tulee antamaan järkevyyttä ja selkeyttä pitäjätöimintään.

Antero Pärssinen sai Äikiän tavoin, erinäisistä syistä johtuen, valittavana vähän aikaa nimenomaan säätiöiden toimintaa käsittelevien ajatusten esittämiseen. Hän korosti uhkien ja mahdollisuuksien punnitsemisen tärkeyttä ja tiivistettyjen ajatusten kokoamista toimintatavoiksi suunniteltaessa. Myös

naisnäkökulman huomiominen tuo pyhäjärveläisten kokemuksen mukaan uusia ajatusmalleja pohdintaan.

Viipuri-keskuksen hallituksen kuuluvana Pertti Joenpolvi kertoi säätiöiden edus-

tajille Viipurin linnan valmistuvan Suomi-salin tilanteesta. Rahoitusongelmasta on selvitty kuten myös siitä, että linnaa hallinnoi Moskova eikä Viipurin kaupunki. Hän kertoi, että linnan kell-

Markku Kangaspuro ja Yrjö Kaasalainen keskustelevala seminaarin kahvituolla Antero Pärssisen ja Sakkola-säätiön Matti Naskalin kanssa.

rista on löytynyt paljon suomalaista tavaraa, mikä kaikki on aikoinaan luetteloitu neuvostoliittolaisen hallinnon toimesta. Työt ovat edenneet niin että Suomen itsenäisyyden ajan näyttely Viipurin linnassa avataan 25.11.

Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen kiinnitti huomiota karjalaisuuden asemaan Suomessa. Hän totesi, että toiminta nähdään myönteisenä. Nyt on hyvä tehdä kartoitus tulevaisuuden suhteen, ja pohtia missä ympäristössä tullaan silloin toimimaan.

Laukkanen mukaan on pidettävä suoranaista ihminenä sitäkin, että pitäjälehdet ovat säilyttäneet asemansa. Hän pohti olisiko jälleen kerran aihetta koota niiden voimat yhteen ja hakea valtiovaltalta tukea.

KULLERVO HUPPUNEN

20.11.2006

Itsenäisyys

Valtion itsenäisyys on sen kansalaisilleen tärkeä ja jopa pyhä asia. Itsenäisyyden puolesta ollaan valmiit taistelemaan vaikka viimeiseen mieheen. Chilen presidentti Allende on sanonut: "Itsenäistä ja henkisesti yhtenäistä kansaa ei voi koskaan voittaa".

Neuvostoliitto, joka sotilaallisella ylivoimalla valloitti monia itsenäisiä kansoja ja valtioita, on joutunut toteamaan Allenden lauseen todeksi. Itsenäisen kansan voi alistaa, muttei voittaa. Kun vallatut alueet myöhemmin itsenäistyivät, oli se suurvallalle vakava arvovaltatappio ja närkästymisen aihe.

Vaikka Suomea ei saatu valloitetta, oli itsenäisyypäivämme neuvostoliittolaisille kiusallinen. Muistamme ajan, kun Neuvostoliiton lähetystö kutsuttiin kiireesti Moskovaan itsenäisyypäivän ajaksi. Venäläisille päivä ei ollut juhlimisen arvoinen.

Neuvostoliiton hajotessa, sen monet reuna-maakt irtaantuivat itsenäisiksi tasavalloiksi mm. myöskin lehtien palstoilla oleva Georgia. Alueet ottivat käyttöönsä oman lippunsa ja kansallishymnin. Urheilijat veivät maansa tunnukset maailmalle kansainvälisiin urheilukisoihin. Se herätti närkästystä, joskaan ei niin voimakkaita kuin Suomen tempaus Tukholman kisoissa 1912.

Suomen presidentti ehdottikin ennakoivasti, ettei Lahden MM-kisoissa esiintyisi kansallisia tunnuksia lippuja ja kansallislauluja liiallisen nationalismiin (kansalliskiihko) ilmauksina. Urheiluvälille esitys oli kuolleena syntynyt.

Baltian maista Viro vaati itsenäisyyttä vuonna 1991. Silloinen päämiehemme, joka ymmärsi isojen poikien tunnontuskia, varoittikin vakavasti Virolaisten itsenäisyyspyrkimyksistä ja irtaantumisesta Neuvostoliitosta. Virolaiset olivat tyrmistyneitä, mutta niin olivat hengessä Virolaisten tukeneet suomalaisetkin. Erään suomalaisen sotaveteraanin toteamus: "Kyllä sodan käyneen presidentin pitäisi muistaa, miten tuhannet virolaiset miehet osallistuivat niin talvi- kuin jatkosotaan meidän itsenäisyytemme puolesta". Viron tunnuksena oli "Suomen vapauden ja Viron kunnian puolesta". 196 virolaista kaatui puolustaessaan maamme itsenäisyyttä.

89-vuotias Suomi on lyhyen itsenäisyytensä aikana kokenut monia vaikeita asioita, aivan alkuaajoista lähtien. Kaikesta on kuitenkin selvitetty, vaikka uhraukset ovat olleet todella mittavat. Tänä päivänä Suomi on elintasoltaan hyvä länsimainen, demokraattisesti hoidettu valtio, joka sopii malliksi niin idän kuin lännenkin suurvalloille. Suuren ja mahtavan rinnalla, pieni on joskus hyvin kaunis. Itsenäisyys on iloinen asia, joten tulevana itsenäisyyspäivänä liput salkoon ihan avoimen nationalistisesti niin valtioneuvoston kuin presidentinlinnan katon. Ja ennen kaikkea kunnianosoitukset heille, jotka sen Suomen lipun nostivat. Kiitos sotaveteraanit!

SALME RINTALA

Rantakylän asukkaita

Parissa viimeksi ilmestyneessä lehdessä olen kirjoittanut Jämijärvelle jatkosodan jälkeen muuttaneista Rantakyläläisistä. Nyt haluan muistella Rantakylän asukkaiden elämää ennen sotia kotona Pyhäjärvellä.

Rantakylä oli Pyhäjärven pitäjän koillisosassa, Laatokan ja valtion omistaman ison metsän kruununpuiston välissä. Talot olivat sijoituneet kylän läpi Riiskasta Käksälmeen johtavan maantien molemmin puolin. Valtion metsä antoi paljon töitä ja rahaa. Metsätöitä houkuttelivat Rantakylään myöskin ulkopuolisia miehiä töihin. Heidän joukossaan oli paljon myöskin poikamiehiä. Jotkut heistä ihastuivat Rantakylän tyttöihin ja ottivat näistä vaimon itselleen. Minun tietooni tuli tällaisia tapauksia peräti kymmenen. Luulteen heidät aakkosjärjestyksessä. 1. Aukusti Heinonen, jonka kotipaikkakuntaan en jaksa muistaa. Hän löysi itselleen Katri Henttosen, joka sai kotitalostaan kolmanneksen. 2. Gabriel Hinkkanen tuli metsäpirtistä ja löysi itselleen Katri Mulin. Katri sai Mulin tilasta kolmasosan ja he jäivät asumaan Rantakylään. 3. Heikki Hyvönen, hänenkään kotipaikkakuntaansa en jaksa muistaa. Hän löysi vaimokseen Anni Heinosen ja he jäivät asumaan Rantakylään. 4. Aleksi Käppi Vuokselasta. Hän löysi puolisonsa Anni Ukkosen. He asuivat vähän aikaa Ukkosilla mutta muuttivat sitten Lahnavalkaman kylään. 5. Juho Lehtinen tuli Eurajoelta ja löysi vaimokseen Anni Sirkiän. Annilla oli jo asunto

omasta takaa ja nuori pari jäi asumaan Rantakylään. 6. Konsta Mansikkamäki tuli Heinolasta ja löysi vaimokseen Anna-Mari Sorvalin. Konsta sai ostaa halvalla kolmannen osan Juho Savolaisen tilasta. Ja niin Mansikkamäestään tehtiin rantakyläläinen. 7. Pekka Patrakka tuli puolestaan Räisälästä ja löysi vaimokseen Katri Javanaisen. Katrilla oli jo oma talo ja niin he jäivät Rantakylään. 8. Aleksi Ruokolainen oli kotoisin naapurikylästä Riiskasta ja otti vaimokseen Anni Henttosen. Ruokolaiset asuivat Henttoselle mutta sitten Aleksi kuoli ja vaimo Anni läksi 6-vuotiaan tytön kanssa Kaukolaan ja sieltä evakkotien kautta Huiittisiin. 9. Matti Vatasen muutto-paikkakuntaakaan en tiedä mutta hän löysi emännäkseen Katri Hyytiäisen. Katri sai kotiosansa rahana ja yhdessä Matin kanssa he ostivat Aukusti Lankisen salopalstan ja viimeksi ostivat vielä Antti Hyytiäisen talon ja niin he pysyivät vankasti rantakyläläisinä. Lopuksi mainitsen Saapun kylästä muuttaneen Viholaisen, jonka etunimeä en tiedä. Hän löysi puolestaan vaimokseen Mari Hyytiäisen ja avioituttuaan vei Marinsa Saapun.

Mutta iso metsä houkutteli myöskin perheellisiä miehiä Rantakylään. Muistini mukaan tällaisia perheitä tuli kyllä peräti neljä. Näistä Henttosen Heikki, Matti ja Katri tulivat Paarina, Toivo Matinpoika Henttonen asui Rantakylässä aina talvisotaan saakka. Hyytiäisen veljekset Antti, Jussi, Matti, Tahvo, Tuomas ja Mari tuli-

vat Muolaasta. Juho Tuomaan poika Hyytiäinen (Sofin Jussi) oli Rantakylässä talvisotaan asti. Jooseppi Torkkeli tuli Muolaasta ja oli myöskin talvisotaan asti. Jopi Sorvali tuli Muolaasta ja suku oli talvisotaan asti Rantakylässä.

Mutta valtion metsä vaati myöskin uhriensa. Heikki Henttonen kuoli tapaturmaisesti metsässä. Heikki oli tekemässä propisia metsässä syksyllä. Hän teki tulet viiden metrin mittaiseen kelokantoon ryhtyessään syömään eväitä. Kanto oli kuitenkin laho ja lämmittävä tuli katkaisi kannon ja se kaatui Heikin syliin eikä hän saanut sitä nostetuksi pois. Kovan hätähuudon kuulivat toiset miehet ja tulivat ja nostivat kannon pois. Heikki toimitettiin sairaalaan mutta kolmen päivän kuluttua hän kuoli. Jopi Sorvali ajoi tukkikuormaansa kun eräs puita kaatanut työpari kaatoi epähuomiossa puun hevosen päälle. Hevosen matka katkesi siihen mutta miehelle ei käynyt mitään.

Rantakylä rajoittui Laatokkaan. Talvella puutavara ajettiin Laatokan jälle ja kesällä luettiin määränpäähänsä kulutukseen. Ja taasen oli miehillä töitä siinäkin työssä ja vähän tuli siitä rahakin. Kalastusta rantakyläläiset harjoittivat Laatokasta vain vähäisen. Antti Pekan poika Patrakka poikineen kalasti. Ennen talvisotaa neljällä talolla oli muikkuverkkoja. Myöskin Laatokka vaati omat uhriensa. Rantakyläläisistä neljä miestä hukutti Laatokkaan. Vuonna 1933 heinäkuussa Pullin veljekset Arvi 18 v ja Nestori

15v. läksivät myrskyssä Laatokalle ja myrskyssä vene kaatui pojat joutuivat veden varaan ja hukkuivat. Maaliskuussa 1934 tuuli ajoi jäät Rantakylän rantaan. Toivo Torkkeli 33 v ajoi pyörällä jäätä myöden. Jäässä oli avanto, johon Teuvo putosi avantoon eikä päässyt ylös vaan hukkuu. Helmikuussa 1938 taasen olivat jäät ajautuneet rantaan. Teuvo Henttonen hihteli jäätä myöden ja putosi avantoon ja hukkuu. Kaikki nämä vainajat saatiin ylös ja heidät haudattiin Pyhäjärven kirkko-maahan.

Vaikka edellä mainitut metsämiehet "vangitsivat" peräti kymmenen naista Rantakylästä niin vielä kylään jäi vapaita naisia. Kun Rantakylässä ei ollut naisille töitä saatavissa heitä lähti Kaukolaan maataloihin töihin. Sieltä heistä seitsemän tyttöä löysi aviomiehen itselleen ja jäivät sille tielleen. Nämä naiset olivat nimeltään Henttosen Alina ja Hilta, Hyvösten Helena ja Hilja, Javanaisen Liisa, Pennasen Helena ja Sorvalin Anna. Näin oli Rantakylässä miesten ja naisten lukumäärä taasoissa.

Evakkoon lähtiessä Rantakylässä oli seitsemän avio-paria, joista kumpikin osapuoli oli oman kylän kasvatteja. Nämä olivat Toivo Henttonen ja Hilja Kaasalainen, Eemeli Hinkkanen ja Hilma Torkkeli, Antti Patrakka ja Aune Leppänen, Jalmarin Patrakka ja Lovisa Pulakka, Reino Patrakka ja Sylvi Torkkeli, Johannes Torkkeli ja Aino Savolainen ja Tauno Torkkeli ja Elina Patrakka.

TAUNO TORKKELI 92 V.

Tukholman olympialaiset 1912 ja suomalaisurheilijoiden protesti

Autonomian aikana ja erityisesti 1900-luvulla Suomen venäläistämisen Suomen hallinnossa sai laajan vastarinnan suomalaisissa. Suomalaiset näkivät ongelmat kansallisen itsemääräämisoikeuden loukkauksena, mitä heijasti erinomaisesti sinällään varsin vähäinen lippukista Tukholman olympialaisissa 1912.

Venäjän edustajahan oli jo Ateenan ja Lontoon kisoissa (1906 ja 1908) poistanut Suomen salkoihin vetämän vaakunalipun. Tukholman kisoissa venäläiset vaativat, että suomalaisten edustajien tuli avajaisissa marssia yhdessä venäläisten kanssa.

Ruotsalaiset isännät kuitenkin järjestivät suomalaiset marssimaan omana ryhmänään, jonka erotti edellä olevista venäläisistä heidän valmistamansa Finland-tekstin sisältävä nimikilpi. Avajais-

Suomen joukkue Tukholman olympialaisten avajaisissa 1912.

marssissa suomalaiset jätivät selvän raon venäläisiin ja pääkatsonon eteen tullessa naisvoimistelijoiden johtaja kohotti salaa kuljetun Helsingin Naisvoimisteluyhdistyksen sinipohjaisen lipun Finland-kyllin rinnalle. Ruotsalainen soitto-kunta puolestaan lisäsi hämminkiä alkamalla soittaa Suomalaisen ratsuväen marssia.

Paikalla ollut Venäjän lähettiläs oli tukehtua kiukuksa hokien "provokatio". Hän määräsi lipun välittömästi poistettavaksi, mikä tapahtuikin. Mutta suomalaiset olivat ilmaiseet protestinsa ja keräsivät kisayleisön sympatit.

Suomalaisen kansallisylypeyttä kisoissa nosti Hannes Kolehmainen, joka loistavilla juoksullaan voitti kolme kultamitalia ja juoksi Suomen maailmankartalle.

SALME RINTALA

Rakkaamme

Ilkka Adrian

KAASALAINEN

* 4. 3.1919 Vpl Pyhäjärvi

† 31.10.2006 kotona Hämeenkyrössä

Kauniina nauhana vuosien päivät.

Helmenä jokainen muistoksi jäivät.

Yhteisistä vuosikymmenistä kiittäen ja kaipauksella muistaen

Onerva

Pois kirkas suvi kulkee ja syksyyn kypsyy maa, sen tuuli suven viljan korjuuseen valmistaa. Näin taipuu elämäme myös eteen leikkaajan, soi korjuuhetkessämme syytuuli Jumalan.

Pois korjuuhetken kulki myös matka rakkaamme, kuin päivän kirkkautta me häntä kaipaamme.

Kaivaten ja kiittolisuudella muistaen

**Tarja ja Aimo
Timo ja Heidi
Ari ja Tarja
sukulaiset ja ystävät**

Sinaus toimitettu Hämeenkyrössä 18.11.
Lämmin kiitos osanotosta. **Omais**

On tämä ihmiselo eri-koista, kun sen eri vaiheissa täysin vastakkaiset asiat tuntuvat hyviltä ja tavoittelemisen arvoisilta. Pienenä oli tylsää mennä aikaisin nukkumaan, kun vanhemmat jäivät vielä puuhiinsa. Olisi niin mukava olla vielä valveilla isosiskojen ja äidin kanssa, koska aivan varmaan iltamyöhällä oli edessä kaikkein mielenkiintoisimpia askareita. Näin joulun alla tietysti valmistettiin joululahjoja, joita niiden saajan ei tullut keskenäiseinä nähdä, kuten sitten iän karttuessa selvisi.

Asevelvollisuuden suorittamisesta muistan monen myönteisen kokemuksen joukossa sen, miten sitä oppi lepäämään ja nukkumaan aina kun siihen oli tilaisuus. Kun rannikotykistön sotaharjoituksessa joukkoja siirrettiin vesitse pitempiä matkoja, oli suloista nukkua veneen miehistönkuljetusrummassa täysissä varusteissa reppu päänalusena.

Kun omat lapset olivat pie-

Kirkonsanoma

Iloisen valvomisen aika

niä ja sairastelivat, monet yöt jäivät lyhyille unille. Kun taas palattiin normaaliin terveystilanteeseen, tuntui entistä paremmalta saada nukkua yön tunnit häiriöttä.

Mitä vanhemmaksi tulee, sitä ihanamalta tuntuu kellahtaa omaan tuttuun vuoteeseen juuri silloin, kun ruumis ja sielu kaipaavat lepoa. Matthias Claudiuksen iltavirren säkeet osuvat tämän kokemuksen ytimeen: "Saa jäädä arjen taakka / mielestä aamuun saakka / se syvään uneen onohuu". Unen ja valveen rajalla sielu huokailee Jumalan puoleen, mutta valvomisen saa jättää niille, joilla on vuoro valvoa.

Valvominen saa täysin erilaisen sisällön siitä, mitä me

valvoessamme odotamme. Jos unen karkottaa toiveikas odotus rakastetun saapumisesta pitkältä matkalta, valvominen ei tunnu ollenkaan pahalta. Kaameita ovat sen sijaan olleet ne valvomisen hetket, joita sodan aikana kohdattiin. Milloin putoaa seuraava pommi? Osuuko se kohdalle?

Jeesus kehottaa seuraajaan valvomaan. "Valvokaa siis, sillä ette tiedä, minä päivänä teidän Herranne tulee" (Matt. 24:42). Ilman muuta on selvää, että hän puhuu pääasiassa jostakin muusta kuin normaalin elämäme- non vaatimasta unesta. Jeesuksen odottamisesta pätee kuitenkin sama vaihtoehto: millä mielellä olemme val-

veilla? Onko minusta mieluisaa ja turvallista uskoa ja tietää, että Jeesus Kristus tulee, vai synnyttääkö tuo ajatus ahdistusta?

Kristilliseen uskoon liittyvissä asioissa on aina syytä muistaa, että vielä nyt elämme uskon emmekä näkemisen varassa. Emme tiedä tarkalleen, mitä tulevaisuus tuo tullessaan. On kuitenkin hyvä muistaa, että sille suurelle kertomukselle, jossa me kaikki olemme mukana, Jumala ei ole vielä kirjoittanut loppulausetta. Jotakin siitä salaisuudesta kuitenkin meille raotetaan. Näin esimerkiksi apostoli Paavalin vakuutuksessa: "Jumala ei ole tarkoittanut, että saisimme osaksemme vihan vaan että pelastuisimme Jeesuksen Kristuksen tullessa". Valvominen on mieluisaa, kun usko, että "Kristus on kuollut puolestamme, jotta saisimme elää yhdessä hänen kanssaan, olimmepa valveilla tai kuoleman unessa" (1 Tess. 5:9-10).

JUHANI FORSBERG

Kuolleita

Väinö Hovivaara on poissa

Pyhäjärven Yläjärven kylässä 21.6.1917 syntynyt Väinö Hassi nyk. Hovivaara nukkui pois 4.10.2006 Tampereella. Hän oli kuollessaan saman ikäinen kuin itsenäinen Suomi. Väinö kasvoi seitsenlapsisessa sisarusparvessa, jossa Laatokka tuli hyvin tutuksi. Hän toimikin jo nuoresta pitäen ammattikalastajana ja myöhemmin OTK:n kalantutkimuslaitteissa.

Sytti talvisota, joka vei myös Väinön mukaansa. Sitä pestiä kesti viisi vuotta, josta hän totesi: "Se oli elämäni ensimmäinen korkeakoulu, velvollisuus, joka täytettiin tinkimättä." Sodan ja Laatokan menetyksen jälkeen oli mietittävä uutta

Kuva Tampereen seudun Vpl. Pyhäjärvisen ensimmäisestä kokouksesta. Kokouksessa valittiin puheenjohtajaksi Eudo Leppänen ja varapuheenjohtajaksi Väinö Hovivaara, pöydän ääressä toinen oikealla.

ammattia. Toivuttuaan sirpalehaavoista, hän suoritti Vaasassa höyrykoneasentajan tutkinnon, täydentäen sitä vielä monilla kursseilla. Hän työskenteli koko elämänsä voimailijaksi. Ensin Seinäjoella ja vuodesta 1950 Säynätsalossa työnjohtajana.

Vapaa-ajan täyttivät monet järjestö- ja luottamus tehtävät. Hän toimi aikoinaan Säynätsalon kunnanvaltuustossa valtuutettuna. Eläkepäivinä hän siirtyi Tampereelle, jossa jatkuivat järjestöpuuhut ja kuorolaulu. 70-vuotispäivänään hänelle luovutettiin Rafael Paasio mitali.

Väinö Hovivaara oli pe-

rustamassa Tampereen Seudun Pyhäjärvisen Seuran toimien varapuheenjohtajana sairastumisensa asti. Hän oli aktiivisesti mukana kahdesti Tampereella järjestetyissä Pyhäjärvisen juhlassa. Väinöltä syntyivät myös runot ja pakinat, joita julkaistiin Pyhäjärvi-lehdessä.

Pitkän päivämatkan kulkenneelle sotaveteraanille on soinnut viimeinen iltahuuto. Puolison, lasten ja lastenlasten sekä muiden sukulaisten lisäksi, häntä muistelevat lämmöllä monet järjestötoverit, kuoroystävät ja Tampereen seudun pyhäjärviset.

SALME RINTALA

Tutkielma Konevitsan luostarista

Kuluvan vuoden syyskuussa hyväksyttiin Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa Harri Kiiskin Suomen ja Skandinavian kirkkohistorian pro gradu-tutkielma *Konevitsan luostarin julkisuuskuva Suomessa 1921-1939*.

Tutkielma selvittää käsityksiä, suhtautumista sekä julkisen tiedon sisältöä Konevitsan luostarista, kuten myös millaisena luostari nähtiin ja mitä asioita siitä kerrottiin. Konevitsan luostarin itsensä luomaa julkisuuskuva tarkastellaan sekä valtakunnallisella että paikallisella tasolla. Eri näkökulmia ovat avanneet tutkittavana ajanjaksona ilmestyneet matkakertomukset, tietokirjat ja koulukirjat, luostarin oma julkaisu Konevitsan luostarin tervehdys, ortodoksinen aikakauslehti Aamun Koitto sekä paikallinen sanomalehti Käisalmen sanomat. Luosta-

rista tehtyjä tutkimuksia on vähän.

Tietoja Konevitsan luostarista esiintyi 1920- ja 1930-luvuilla julkisuudessa harvoin ja nekin olivat lyhyitä. Annettua informaatiota väritti luostarin vähätyinen vertailu Konevitsan luostaria suurempaan ja tunnetumpaan Valamon luostariin. Konevitsa ei ollut laajalti tunnettu. Henkilökohtaisesti luostarissa vierailleet ja asuneet sekä paikallinen väestö välittivät luostarista positiivisimman näkemyksen. Monille vierailu luostarissa oli elämys ja osoitti, että Konevitsan luostari pienestä koostaan ja sille julkisuudessa annetusta vähäisestä merkityksestä huolimatta oli nähtävyyttä.

Konevitsan luostari eli omaa elämänsä ja siellä ei oltu huolissaan siitä, miten ulkopuoliset kokivat luostarin. Paineet muutoksiin tai kokenuksiin luostarin elä-

mässä tulivat Suomen ortodoksinen kirkon johdolta ja erilaista näkökulmasta matkailijoilta. Luostarin täydellinen suomalaistaminen venäläisestä luostarista ja sen avautuminen ulospäin olivat luostarille asetettujen uudistusvaatimusten kärjessä 1920- ja 1930-luvuilla.

Tietoisuus Konevitsan luostarista lisääntyi 1930-luvulla sen jälkeen, kun Suomen ortodoksinen kirkon asema sekä luostareiden suhteet Suomen valtioon oli saatu järjestettyä. Kiinnostus Konevitsan luostaria kohtaan kasvoi, kun ymmärrettiin, että luostarit olivat osa suomalaista kulttuuria, eivät venäläisyyttä Suomessa. Matkailun kasvu 1930-luvulla lisäsi merkittävästi tietoisuutta ja kiinnostusta Konevitsan luostarista. (Lyhennelmä pro gradu-tutkielman tiivistelmästä)

YRJÖ J. KAASALAINEN

Konevitsan luostari ennen sotia.

Kirjat

Uusi historiakirja ilmestyy Kannaksen seuduilta

Karjalainen Karilainen Nimi ja suku historian myrskyissä

Matti J.Kankaanpää on kirjoittanut yllä olevalla otsikolla marraskuun alussa 2006 julkistettavan kirjan. Kirjoittaja tunnetaan sukututkijana ja historian tuntijana. Kirja ei ole varsinaisen sukukirja, eikä sisällä sukutaulustoja. Sen sijaan se paneutuu väestön kokemaan historiaan sellaisena kuin olosuhteet, luonto ja kruunu sen määräsivät ja kirjoittajien muistiin merkittävät. Esimerkkejä on otettu kirjoittajien tutkimasta Karilaisen/Karjalaisen suvusta.

Kirjan aikajänne on pitkä, Karjalan syntyajoista nykypäivään. Alueellisesti sisältö painottuu Karjalankannaksen ja erityisesti Vuoksen

seutuun. Esimerkkinä käytetty suku on asunut - sotaa edeltäneitä kuntien nimiä käytettäessä - mm. Antrean, Kirvun, Räisälän, Pyhäjärven ja Äyräpään alueilla sekä varhaisina aikoina Viipurin rannikon tuntumassa. Näiltä seuduilta juuria löytävät ja alueen nimistöä kiinnostuneet pitänevät kirjasta. Kaikille karjalaisille se on hyvä muistutus menneiden sukupolvien kohtaloista, joihin vaikuttivat eri aikoina yllättävän monet naapurit sekä lännestä, etelästä että idästä käsin.

Suomen historia on yleensä nähty Turun ja Helsingin suunnista. Siksi toivoisi, että muutkin kuin karjalaiset tutustuisivat tähän karjalaiseen historiaan.

Karilaisen sukuseuran jäsenenä oli allekirjoittaneella

tilaisuus tarkistaa kirjan käsikirjoitus. Teoksessa ei ole monien historiakirjojen tapaan raskasta vuosilukujen ja nimien painolastia, vaikka toki sukututkija on ne kaikki tiedostanut. Kirja kuvaa suvun ja jopa perheiden tarkkuudella sitä inhimillistä elämää, mitä sotien, nälän ja tautien raskaita karjalainen ihminen koki. Sukututkija on pitkällisten tutkimusten aikana pystynyt seuraamaan suvun selviytymistä satojen vuosien ajalta, mikä on juuri tämän julkaisun erikoisuus poiketen totutuista historiakirjoituksista.

Alku-Karjala otsakkeen alla kuvataan kultainen turkiskausi, karjalainen meren rannalla ja savo-karjalaisia heimonimiä. Sukunimi Karilainen johdetaan luon-

nonmuodostelmasta kari, mutta sekasotkua aiheuttivat huolimattomat kirjoittajaensa nimen muotoon Karjalainen. 1500-luvun kuvauksessa kerrotaan miten Juhana III tyhjensi valtion kassat loisteliaaseen hovin elämään eikä pystynyt sotaväen avulla suojelemaan valtakuntaa Pitkän vihan kauhuilta. Tällöin mm. Jääksen seudut joutuivat hävityksen kohteiksi. Kolmikymmenvuotiseen sotaan saattoi vauras Karilainen varustaa ratsumiehen ja välttää raskaalta verotukselta. Kirjassa kerrotaan miten paljon perheestä riitti miehiä ratsupalvelukseen ja miten usein piti palkata renki ratsumieheksi. Näin tapahtui mm. Suuren Pohjansodan kahden vuosikymmenen aikana.

Kirja kuvaa elävästi lahjoitusmaatalonpoikien elämän vaikeuksia ja mm. sitä millaista oli olla lampuotina omilla maillaan ja tehdä päivätyötä eli ropottia hovin hyväksi. Keisarillisen Suomen Senaatin talousosasto alkoi 1800-luvun lopulla lunastaa lahjoitusmaita hovin pitäjällä, mutta kovin korkealla hinnalla talonpojat joutuivat entiset maansa lunastamaan. Suku ja heimo kokee vielä talvisodan ja jatkosodan evakkomatkoineen, mukana on mm. kertomus Elisenvaaran pommituksesta 20.6.1944.

Kirjaan on liitetty lähde- ja kirjallisuusluettelot.

Kirjaa voi tilata tekijältä hintaan 39 e puhelimitse 03-475 5518.

TOIVO LUUKKANEN

Valmistuneita

Harri Juhani Inkinen on valmistunut 9.10.2006 diplominäköiseksi Tampereen teknillisestä yliopistosta. Vanhemmat ovat Kari ja Marja-Leena Inkinen Vammalasta. Edesmenneet isovanhemmat Viljo Inkinen (Saapru) ja Hilja Inkinen o.s. Koppanen (Yläjärvi). Harri toimii projektipäällikkönä SysOpen Digia Oyj:ssä Tampereella.

Harri Tapani Kiiski Huittisista on valmistunut teologian maisteriksi 9.10.06 Helsingin yliopistosta ja vihitty papiksi 29.10.06 Turun tuomiokirkossa.

Sirpa Havia o.s. Javanainen Huittisista on lokakuussa valmistunut modistiksi Peipohjan ammattiopistosta.

REINO ÄIKIÄ

Karjalaiset tapasivat Keikyässä

Perinteistä tapaa noudattaen kokoontuivat Huittisten, Vammalan ja Äetsän karjalaiset yhteiseen muistojen iltan sunnuntaina 5.11. Äetsän kunnassa toimivat Kiikan ja Keikyän seurakunnat muodostavat seurakuntayhtymän ja seurain johto oli valittu kokoontumiseen tällä kertaa juuri Keikyän seurakuntakeskukseen.

Maittavien emäntien tarjoamien tulokahvien jälkeen Äetsän Karjalaseuran puheenjohtaja Erkki Pärssinen toivotteli lähes 70 henkeen nousevan yleisön tervetulleeksi. Hän totesi näiden yhteisten tapaamisten jatkuneen jo vuosikymmenien ajan. Varsinkin vanhempi

väki on kokenut nämä tilaisuudet hyvin tärkeiksi. Nähdään tuttuja naapuripitäjistäkin ja muistellaan yhdessä vuoden aikana poisnukkuneita omaisia.

Yhteisesti laulettu Pyhänpäivän virren jälkeen puhui Keikyän seurakunnan kirkkoherra Olavi Sorva. Hän iloitsi siitä, että juhlapaikkaksi oli tällä kertaa valittu juuri Keikyän seurakunta. Karjalaisuus ei ole kirkkoherralle aivan vierasta sillä hänen vaimonsa omaa myöskin karjalaisia sukujoukkoja.

Musikkioiston oppilaat esiintyivät pariinkin otteeseen. Tämän jälkeen puheenvuoron käytti Vaalan eläkkeellä olevan kirkkoher-

Kirkkoherra Olavi Sorva

ra rovasti Tauno Wikström, joka on jo useita vuosia asunut viettänyt vaimonsa kanssa eläkepäiviään Kauvatsalla. Wikström oli juuri palanut 9-viikkoa kestäneeltä matkaltaan Aunuksesta Segezhan kaupungista, jossa hän oli toiminut Inkerin kirkon työssä mukana. Kaupunki sijaitsee Segezhajoella ja Vygojärven länsirannalla Petroskoista 267 km pohjoiseen. Paikalle alkoi muodostua asutusta voimallisimmin 1914 valmistuneen Pietarin-Muurmannin rautatien molemmin puolin. V. 1939 aloitettiin sellu-paperitehtaan rakentaminen ja kaupunkioikeudet mainitaan kaupungin saaneet v. 1943

Rovasti Wikström kertoi työstään Aunuksessa ja niistä monista vaikeuksista, joita sikäläinen luterilainen seurakunta kohtaa työssään. Asukkailla vaikeutena ovat työttömyys ja osittain sen seurauksena alkoholin myyminen elämäntuotoon.

Ilta jatkui tuttuja virsiä laulaen. Säestäjän toimi Keikyän kanttori Pirjoiriitta Linjama-Puukki. Tilaisuuden lopuksi Huittisten Karjalaseuran puheenjohtaja Reino Äikiä toivotteli vieraat ensi syksynä tervetulleeksi vastaamaan tilaisuuteen Huittisiin. Tilaisuuden taitavana juontajana toimi seurain sihteeri Marja Kouku.

Merkkipäiviä

Äitimme **Hilka Annikki** o.s. Meskanen 83 v. Hän on syntynyt Sakkolan Pannusaarella ja isäimme **Iivari Juhana Kosonen** on vähän aiemmin täyttänyt 87 v. siis yhteensä 170 v. Heidät vihki avioon

Pyhäkylän vanhalla kansakoululla rov. Viika 1943 ja yhteistä taivaltaikin 63 v. Kolminkeräiset onnittelemme! Kiitollisuudella äitiä ja isää kohtaan tytät: **Kirsti, Pirjo, Ritva ja Leena** perh.

Sanomaa rintamalta

Olemme kuulleet Suuren Kirjan sanomasta, jossa kehoitetaan katsomaan eteen eikä taakse. Ehkä nyt kuitenkin lienee paikallaan katsoa taakse, kun tuo 60 vuoden merkkipaalukin Laviaan saapumisesta vappuna rikkoon-tui. Mutta ajatus saa nyt lentää vieläkin kauemmas, sinne talvisodan Järisevään tykkipatterille Laatokan rantaan isäni kirjoittamalla sanoilla Helmi-tädilleni, isäni kiitti häntä paketista, jonka sai jouluksi. Kirjeessä oli seuraavaa tekstiä:

"Täällä jossakin 9. 1. 40. Meidät tuotiin tänne rintaman selän ta lepäämään muuttamaksi päiväksi. Onhan täällä jo kyllä vartiopalvelusta, mutta aivan toista kuin siellä tulilinjalla. Emme meidän tiedä kyllä päivää ja hetkeä missään, mutta etämkin siellä ei tiedetä, milloin kenenkin elämä sammuu.

Kaikkihan jätämme elämäme Korkeimman haltuun, tapahtukoon Hänen tahtonsa. Kyllähän tämä elämä nyt meni sekaisin, selvinnekö koskaan? Tuntuu siltä, kun elämä on parhaimmillaan, niin silloin kaikki särkyy. Minäkin tunsin itseni niin onnelliseksi niiden lapsieni kanssa kuin tuntee voi. Mutta ehkä Korkein on nähnyt näin parhaaksi. Ollimmehan Hänet unohtaneet. Näin Hän meitä kutsuu. Meille tuli melkein kaikille uusia virsikirjoja joululahjaksi. Kyllä tuntui haulta jouluaattoiltana niissä maakuopissa, joissa siellä rintamalla asimme, kun pojat lauloivat hartaasti jokainen ja vakuuttivat, että jos rauha saataisi, niin kyllä seuraava joulut osattaisi viettää paremmin kuin entiset. Kyllä täällä nöyrytyvät kovinkin sydämet Korkeimman edessä. Jokainen omisti tänä jouluna

syntyneen Vapahtajan, joka toi parasta lohtua elämään ja monelle kuolemaan. Häneen kun luotamme, niin meitä ei pelota. Kun kirjoitat Emiliaalle, niin lohduta häntä, ehkä kaikki kääntyy parhaaksemme. Toivon kaikkea hyvää ja onnea koko Suomelle. Kiitän kaikista.

Jussi" 80/R.3.9. k.p.k.

Itsekini tässä olen joutunut vakavien asioiden eteen sydänleikkauksen läpikäytyäni. Ollessani toistakymmentä vuotta sitten sankarihaudan kunnostustalkoissa Pyhäjärvellä, oli myös ainutlaatuisen tilaisuus käydä talkoolaisien kanssa Järisevässä katsomassa omin silmin vasta rauhansopimuksessa luovutettua paikkaa. Siellä on nyt uudet valloittajat; Karjalain vehmas luonto ja linnut ovat ottaneet paikan omakseen.

MATTI PÄRSSINEN

Hääiloa

Heidi Jernman ja **Matti Huovinen** vihitty 16.9.06 Sammaljoen kirkossa Vammalassa. Matin vanhemmat ovat Leena-Majja ja Osmo Huovinen Vammalan Illostä ja isovanhemmat Maria ja Eino Huovinen Tielammilla.

Kesäinen matkamuisto – evakkoajien alkutaipaleelta

Kesäkuun 19. päivä lähdimme matkaan paikkaan, jossa ei ollut käyty 62 vuoteen. Paikka oli Korpilahdella sijaitseva Molikan talo. Kalevi ja Aili Helassalo, Raili Lahtinen ja minä Maire Maria lähdimme liikkeelle Lavian Riiohosta reittiä Kankaanpää-Parkano-Virrat kohti määränpäättämme. Virroilla poikkiesimme aamukahville ja ostamaan kameraan filmirullan. Matkamme jatkui Keuruun kautta Petäjävedelle, jossa kävimme katsomassa vanhaa puukirkkoa.

Kalevi kuljetti autoa kohti Korpilaahtea ja kertoi, että tästä lähtee tie Moksiin, jossa olivat asuneet Ivanoffit, Paajaset ja Karvaset. Saavuimme Tikkanen kylään ja Kalevi muisti, että tällä olivat asuneet Nännimäiset, Virolaiset, Kiiskit ja Mönkäreet. Saapuessaan evakoon ko. alueelle Kalevi oli pikkupoika, mutta hänen mieleensä oli kuitenkin syöpyntynyt kuka missäkin silloin asui.

Tulimme paikkaan, jossa oli kyläkauppa. Pysähdyimme ja menimme kyselemään kuka kauppa nykyisin pitää. Asia selvitsikin varsin nopeasti, sillä kauppa piti Kalevin entinen koulukaveri, Matti Mehtonen. Mehtonen pitää kauppa yhdessä vaimonsa ja poikansa kanssa. Kalevin ja kauppias-Matin yhteiset muistot rypsähtivät pintaan. Teimme kaupassa pienet ostokset ja jatkoimme matkaamme Tikkanen koululle, johon meidän oli tuotu lähes päivälleen 62

vuotta sitten vuonna 1944.

Jatkoimme kohti päämääräämme, Molikan taloa. Molikassa olimme evakkoajina kesäkuusta 1944 aina huhtikuuhun 1945 saakka. Saapuessaan talon pihaan, tuli mieleen jotakin tuttua: sama talo, navetta ja vielä saunakin. Nykyisen talon vanhaishäntä tuli ovelle vastaan, kun näki auton ajavan pihaan. Esittelimme itsemme ja kerroimme keitä olimme: "Me olemme ne evakkolapset 62 vuoden takaa". Emäntäkin tuli ulos ja pyysi meitä sisälle – olimme tervetulleita taloon. Takanaamme oli kuuma kesäinen päivä ja emännän meille tarjoama kylmä mehu maistui todella hyvältä. Kun emäntä oli keittämässä kahvia, kävimme ottamassa muutamia valokuvia. Kun kahvit oli juutu, kiittelimme talon nykyisen perheen ja jatkoimme matkaamme.

Ajoimme kohti Korpilahden keskustaan. Kalevi ohjasi auton siihen laivarantaan, johon meidän silloin 1944 oli Jyväskylästä roomulla tuotu. Laivarannasta meidät kuljetettiin kuorma-autolla ensin Hurrin koululle, josta edelleen Tikkanen koululle. Tikkanen koululla meidät evakot "huutokaupattiin" ja jaettiin eri perheisiin. Muistan äitini, Anna Maria Hiiren kertoneen, että kun kaikki muut perheet olivat saaneet tilapäisen kodin, jäimme me viimeisenä odottamaan hakijoitamme. Siinä me kuusi lasta ja äitini odotimme –

Molikan emäntä Anja Koskinen sekä evakkolapset Maire, Raili ja Kalevi.

oma koti oli jäänyt lopullisesti Karjalaan emmekä tienneet mihin päätyisimme. Sisareni Mirja oli alkanut itkemään ja sanonut, että ei kukaan halua ottaa. Niin siihen itkuun olivat yhtyneet kaikki muutkin lapset.

Aikamme odotettuaamme, tuli Molikan isäntä hakemaan meitä. Äitini pääsi lapsiktraansa kanssa hevosenrattaille, jotka kuljettivat meidät noin viiden kilometrin päähän Molikkaan. Pästyämme perille odotti meitä

hyvä vastaanotto, ruoka odotti ruokasalissa. Ja näin jälkeen päin voimme todeta, että hyvä meidän oli Molikassa asua. Kiitos Molikan perhe!

Kalevillä on monta hauskaa juttua, kun hän Molikan isännän kanssa hoiti hevosiä ja kävi Molikan hevosilla hoitamassa perheemme omiakin asioita. 12-vuotias veljemme kävi hakemassa mm. siamporsaan Korpilahdelta ja ompelukoneen Petäjävedeltä. Raili sai Molikan Liisalta kauniin nukan, mut-

ta valitettavasti se on monen muuton jälkeen jäänyt matkalla jonkin. Veljemme Eero oli puolitoistavuotias ja käytti hyväksensä talon antimia. Aina, kun Molikan perhe kävi syömään niin hän otti oman lusikan ja meni heidän kanssaan ruokapöytänsä – sopu tuolloin sijaa antoi.

Raili muisti, kun minä Maire Maria tein Molikan saunalla jotakin pahaa ja äiti halusi antaa minulle kurinpalautusta. Hän oli kysynyt minulta, että vieläkö minä aion tehdä pahaa, johon olin

vastannut, että "vielä". Tämän jälkeen vitsa oli heilunut uudelleen ja taas sama kysymys, johon olin taas vastannut, että "vielä". Kurinpito ja kysymykset olivat jatkuneet, mutta lopulta loppuneet, koska en suostunut siskukkaana antamaan muuta vastausta. Se oli sen ajan kasvatusta, mutta olin ainakin rehellinen enkä halunnut antaa periksi. Uskon, että sen avulla me karjalaiset olemmekin sopeutuneet ja pärjänneet uusissa olosuhteissa.

Kesäinen matkamme historian siipien havinasta jatkui Tampereen kautta Laviaan, johon isämme, äitimme ja koko perheemme aikaan lopulta asettautui. Sydämellinen kiitos Kalevillä unohtumattoman hyvästä matkasta, jona aikana meillä oli mahdollisuus jälleen muistella lapsuutemme aikaan Molikassa. Kalevi kertoi meille paljon tapahtumia, joista minulla ja Raililla ei ollut sellaisia muistikuvia niiltä ajoilta. Tällaiset matkat ovat todella mieleenpainuvia. Täytyy myöntää, että kyynel silmänurkassa muistelimme menneitä vaikeita aikoja, mutta myös aikoja, jolloin monista hauskoista komeuksista tulivat hermyvät naurut. Muistoja, muistoja vain...

Hyvää lupauskyä kaikille lukijoille!

Terveisin

MAIRE MARIA
JOUTSENLAHTI

Hyvää ruokaa ja korkeatasoista ohjelmaa

Karjalan Liiton naistoimikunta vietti 30-vuotisjuhlaansa Helsingissä Karjalassa 22.10. Jo hyvissä ajoin ennen juhlan alkua tungeksi hyvän ruuan ystäviä talon toisen kerroksen ruokailutiloissa, johon naistoimikunta Aira ja Jaakko Viitaniemen johdolla oli loihnut maittavan pitopöydän. Juhlamenu käsitti monia herkkuja aina tynnyrisillistä aattolohkoon ja monenlaisiin salaatteihin ja hyttelöihin. Lämmin ruoka piti sisällään mm. karjalanaipaita, perunat ja haudutetut lanttu- ja nauriskuu-tiot. Luonnollisesti monenlaiset piirakat ja leivät kuuluivat pöydän antiimiin. Jälkiruokana täytekkukakut.

Varsinaisessa juhlassa oli harvinaisen korkeatasoinen ohjelma. Karelia puhallinorkesterin alkumusiikin jälkeen tervehdyspuheen piti kotiseutuneuvos Aira Viitaniemi, joka on toiminut naistoimikunnan johdossa jo vuodesta 1977 alkaen. Monenmoiset eri vaiheet ovat tämän yhdistyksen 30-vuotisen taipaleen aikana olleet totesi Aira Viitaniemi. Koko toimintansa ajan on Karjalan Liiton naistoimikunnalla ollut vaatava tehtävä vaalia karjalaisista heimoaattetta ja kulttuuria samalla kooten

Juhlaan osallistui salintäyteinen yleisö. Edessä vasemmalta karjalan Liiton liittovaltuuston puheenjohtaja Matti Puhakka, isä Mitro, kotiseutuneuvos Aira Viitaniemi, valtioneuvos Riitta Uosukainen ja Jaakko Viitaniemi. Valokuva Helvi Laakso.

yhteen karjalaiset ja heidän jälkeläisensä Tärkeänä tehtävänä on ollut nuorten mukaan saaminen tähän työhön. Karjalaiset käsityöt on otettu myöskin mukaan toimintaan. Vuosittain yksi piiri kerrallaan varustaa karjalatalon aulassa olevan vitriinin oman alueensa tunnusomaisilla käsityöillä Karjalai-

sissa kesäjuhliissa ovat perinteiset piirakkakäpälut. Myöskin vuosittain valittavat vuoden ruoka ja leivonnainen ovat omiaan tuomaan esiin karjalaisia ruokakulttuuri parhaimmillaan totesi Aira Viitaniemi.

Oopperalaulaja Henrik Lamberger esitti useita tuttuja lauluja Sonja Fräkin säestä-

mänä. Valtaisat suosiosoitukset saivat myöskin Pääkaupunkiseudun karjalaisen nuorten ryhmä "Nätkat" tanhuesityksillään. Juhlan suojelijat valtioneuvos Riitta Uosukainen piti valloittavan puheen. Viulutaiteilija Mervi Tsygankov esitti useita kappaleita Sonja Fräkin säestyksellä.

Tilaisuudessa piti juhlapuheen isä Mitro Repo. Hän puhui varsin mielenpainavasti karjalaisesta naisesta muistellen samalla hiljattain edesmennyttä äitiään. Tämän jälkeen kuultiin vielä Puhtiduo esityksiä. Kahden naisen musiikinmaisteri Anne-Mari Kivimäen ja koreografi Reetta-Kaisa Pirhonen soittivat, lauloivat ja tanssivat.

Onnistuneen juhlan päätössanat lausui Karjalan Liiton liittovaltuuston puheenjohtaja Matti Puhakka. Edellisenä iltana pidetyssä nais-

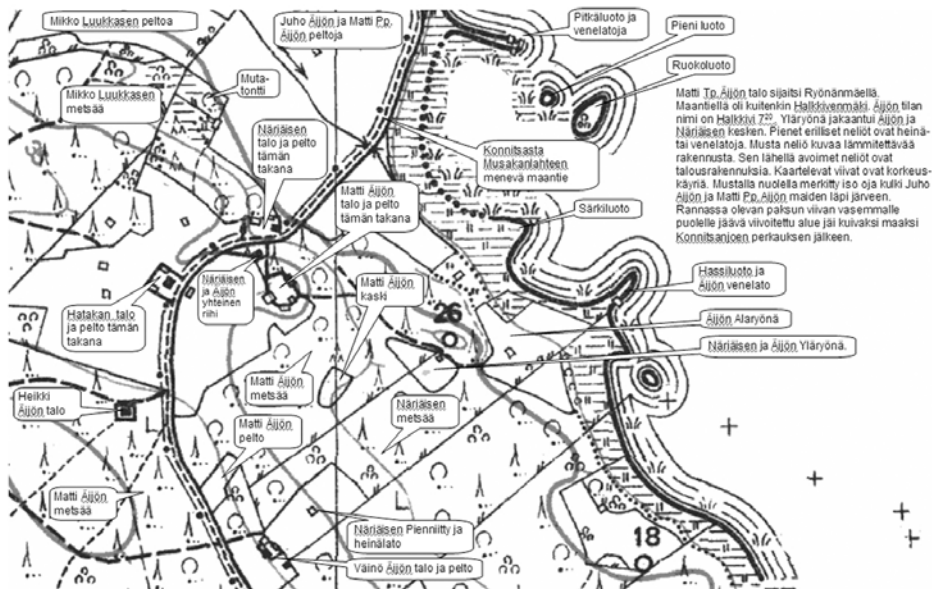
toimikunnan juhlaokouk-sessa ratkaistiin myöskin pip-pi ja pajutyökilpailujen tulokset. Naisten sarjassa ensimmäisen palkinnon sai Aila Lähteenmäki Hiitolan Pitäjäseurasta. Naisten talvipiiposarjassa kolmannen palkinnon sai Laura Orhanen Kankaanpään Karjalaseurasta. Kokouksessa valittiin vuoden 2007 ruuaksi Lavansaarelainen silakkalaatikko ja vuoden 2007 leivonnaiseksi valittiin Korvapuusti Räsälästä.

REINO ÄIKIÄ

Naistoimikunnan puheenjohtaja Aira Viitaniemi karjalaisen pitopöydän ääressä. Valokuva Reino Äikiä.

Äijönniemen Ryönänmäen ympäristön analysointia. 28.9.2006 Ensio Näräinen. Karttopohja CD:ltä Karjala 3 lehti 411310.tif

Kerro kartalla kotiseudustasi

Maanmittaustoimistoista on saatavissa CD:llä Karjalan hyvin tarkkoja kotiseudun karttoja.

Näiden avulla asuinpaikkojaan vielä muistava henkilö voi kertoa havainnollisesti jälkipolville entisestä kotiseudustaan. Kuvassa

oleva esimerkki on Konnitsan Äijönniemestä kirjoittajan kotitahvilta.

Kirjassa Kotikylämme Konnitsa 2 kerrotaan noin 300 kuvalla, 35 tekstillä, kahdella kartalla ja asukasluettelolla sekä kylästä että kyläläisistä.

Kirjan mukana olevaan kylän karttaan on numeroitu talojen paikat ja asukasluettelossa kerrottu talojen asukkaat. Kirja on jo osoittautunut miellyttäväksi lahjaksi Konnitsassa elävien perheiden lapsille ja lastenlapsille.

Konnitsan edellisen kyläkirjan painos loppui kesken. Nykyistä kirjaa on vielä saatavana Seija Lintulalta os. Mäyrätie 16 33430 Vuorentausta, puh. (03) 344 3032. Hinta on 35 euroa + postikustannukset.

ENSIO NÄRIÄINEN

Muistojen järvi -video valmistumassa

Sotilaselokuvaaja ja vuosien 1939-44 sodissa TK-kuvaajana toimineen Mikkelissä 1899 syntyneen ja v. 1995 kuolleen Reino Ensio Tenkanen sota-arkistosta saadusta materiaalista valmistettiin

vuosikymmeniä sitten mykällä mustavalkoinen filmi "Muistojen järvi" Vpl. Pyhäjärvi-seuran toimesta. Filmin kokoamisvaiheessa mukana olivat mm. Reino Tenkanen itse ja Kari Uusitalo. Vaikka

Reino Tenkanen onkin syntynyt Mikkelissä hän omasi vahvat pyhäjärveläiset tustat, sillä hän vietti mm. lukuisia kesäiä sukulaistensa luona Pyhäjärvellä. Niinpä filmin antia odoteltiin mielenkiinnolla ja useat pyhäjärveläiset kävivät sitä katsomassa. Katsojalle avautuvat filminäkymät olivat pääasiassa juuri Pyhäjärveltä.

Nyt tekniikan kehittyessä on alkuperäiseen filmiin oikeudet omaava Vpl. Pyhäjärvi-seura valmistuttanut alkuperäisestä kaittafilmistä mustavalkoisen VHS ja DVD

videon, jonka tekstitys on parhaillaan valmistumassa ja näin video tulee myyntiin lähiviikkoina. Filmin valmistuksessa ovat olleet mukana mm. elokuvaneuvos Kari Uusitalo ja eversti evp. Antero Pärssinen ja nyt tekstitykseen tulee mukaan tarkistettua tietoa alkuperäisen filmin tapahtumista.

Videokasetin hinta on 20 euroa ja ennakkotilaukset voi toimittaa seuran puheenjohtajalle Kaarina Pärssiselle puh. 040-7667745 tai sähköpostilla kaarina.parssinen@pp.inet.fi

TAPAHTUMAKALENTERI

- **Tampereen seudun Vpl Pyhäjärvi-kerho.** Kerhon pikkujoulua vietetään sunnuntaina 3.12. Ravintola Soutupaviljongilla alkaen kello 15.00 Osoite Hatanpäänkatu 6. Tarjolla runsas noutopöytä. Illalliskortti 20 euroa/henkilö. Varaa mukaan pikkupaketti joulupukkia varten. Arpajaisvoitoksi toivotaan myös pikku palkintoja. Ilmoittautuminen viimeistään 27.11 mennessä, joko Laila Innanen 040-504 9135 tai Pirjo Kiiala 044-281 5047. Tervetuloa pikkujouluun uudet ja entiset jäsenet.
- **Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon** pikkujoulu vietetään Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17, Lahti, torstaina joulukuun 7. päivänä klo 18.00 alkaen. Ilmoittautumiset Raimo Musakalle, puh 03-7305802, gsm 050-5280426, joulukuun 1. päivään mennessä. Tervetuloa.
- **Turun Seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerho.** Vietämme pikkujoulujuhlaa lauantaina 25.11. 2006 kello 14.00 Turun ortodoksisen seurakuntasalissa os. Yliopistonkatu 19. Puuroa ja perinteistä ohjelmaa. Pikkupaketti mukaan. Tervetuloa.
- **Huittisten Karjalaseura,** vietämme joulujuhlaa sunnuntaina 10.12. klo 14.00 Osuuspankin kokouksalissa. perinteistä ohjelmaa. Pukki saapu, pikkupaketti mukaan. Tervetuloa.

Marja Lihaja ja hänen tyttärensä Käiksalmen museosta olivat elokuussa perinteisessä tapahtumassa Vapriikkissa Tampereella. Valokuva Yrjö S. Kaasalainen.

Huippuedullinen

ennako-ostotarjous

kaikille Pyhäjärvestä kiinnostuneille

Osa I, 300 sivua ja osa II, 500 sivua, koko A4. Yli 1000 valokuvaa Kirjaparin hinta v. 2006 loppuun

Esitteitä, lisätietoja, tilaus- ja Lahjakortteja:

Toivo Hinkkanen, p. 050 3425 027, larjava@gmail.com ja Antti Kaasalainen, p. 044 564 1040, antti.kaasalainen@eloaita.fi

Monipuolinen tietopaketti tuleville polville. Ainutkertainen lahjavaihtoehto !!

vpl. **Pyhäjärvi**

Tilauslomake uusille Vpl Pyhäjärvi-lehden tilaajille

(Tätä lomaketta voivat käyttää ainoastaan kokonaan uudet tilaajat.)

Tilauhinta 25 euroa/vuosi

Tilaa nimi _____

Osoite _____

Laskutusosoite, jos se on eri kuin tilaajan osoite _____

Lomake lähetetään Vpl Pyhäjärvi-lehden taloudenhoitajalle Reino Äikiälle os. 32700 Huittinen.

vpl. **Pyhäjärvi**

Lehtemme joulukuun numero tehdään 7. 12. 2006. Tähän lehteen tarkoitettu aineisto on oltava toimituksessa 1. 12. 2006 mennessä.

vpl. **Pyhäjärvi**

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Vastaavat toimittajat:
Salme Rintala
Korkeemäenkatu 26 A 2
37100 Nokia
puh. (03) 341 0551
salme.rintala@netti.fi

Reino Äikiä
32700 Huittinen
puh. (02) 566 213
matkapuh. 040 769 5775
fax (02) 566 218
reino.aikia@esanel.fi

Toimituksen osoite:
Reino Äikiä
32700 Huittinen
puh. (02) 566 213
matkapuh. 040 769 5775
fax (02) 566 218
reino.aikia@esanel.fi

Sivunvalmistus:
Oy Tyrvään Sanomat
Painopaikka: Satakunnan
Painotote Oy, Kokemäki

